

PRAKSISOVERSIGT · SOCIALRET

Praksisoversigt over integrationsydelse – opholds- og beskæftigelseskravet for selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse

Opholds- og beskæftigelseskravet i aktivlovens § 11 – fra integrationsydelse til mindstesats

Version 2 Opdateret 6. sep. 2026 27 afgørelser · 2000-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Siden 2015 har dansk kontanthjælpsret opereret med en lav forsørgelsesydelse – først integrationsydelse, fra 2019 selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse, og fra 1. juli 2025 mindstesatsen efter aktivlovens § 16, stk. 2 – som ydes til den, der ikke kan dokumentere at opfylde opholdskravet og beskæftigelseskravet i [aktivlovens § 11](#). Praksis på området ligger næsten udelukkende hos Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg og Folketingets Ombudsmand, hvor de bærende tvistetemaer er formodningsreglen om folkeregisteradresse, hvornår en "særlig grund" udløser et dokumentationspålæg, bevisvurderingen over for borgere med skrøbelig social tilknytning, samt de EU-retlige undtagelser for arbejdstagere og hjemvendte danske og nordiske statsborgere. Ankestyrelsens principmeddelelse 32-20 – foranlediget af Ombudsmandens redegørelse af 25. marts 2020 – udgør områdets vendepunkt, idet den erkendte, at hidtidig praksis hvilede på en retsvildfarelse.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Opholdskravet er lovligt ophold i riget i sammenlagt 9 år inden for de seneste 10 år, jf. aktivlovens § 11, stk. 3 – skærpet fra 7 år inden for 8 år med virkning fra 1. januar 2019.
- 02** Folkeregisteradresse i riget dokumenterer som udgangspunkt opholdet, og udgangspunktet kan kun fraviges, hvis "særlige grunde fører til et andet resultat".
- 03** Manglende registreret indtjeningsgrundlag i længere perioder kan ikke i sig selv og som fast regel begrunde, at borgeren pålægges fuldt ud at dokumentere sit ophold – det fastslog Ombudsmanden i FOB 2020-7, og Ankestyrelsen ændrede praksis ved principmeddelelse 32-20.
- 04** Oplysninger om hjemløshed, sygdom eller særlig økonomisk indretning kan forklare perioder uden indtægt og fjerner dermed grundlaget for et dokumentationspålæg.
- 05** En "særlig grund" kan derimod foreligge ved hyppige udlandsophold, ægtefælle i udlandet eller CPR-registrering som "Forsvundet/genfundet" kombineret med lange perioder uden indtægt.

- 06 Bevisbyrdereglen i § 11, stk. 13 (tidligere stk. 7 og stk. 11) er en skærpet bevisbyrde for borgeren, men ophæver ikke officialprincippet i retssikkerhedslovens § 10 – myndigheden skal fortsat oplyse sagen og træffe en materielt korrekt afgørelse.
- 07 Myndigheden må ikke opstille en intern regel om, at manglende dokumentation for en enkelt kalendermåned uden videre betyder, at borgeren anses for at have været uden for riget; der skal foretages en samlet vurdering af hele perioden.
- 08 Beviskravet skal tilpasses borgerens reelle mulighed for at sikre sig bevis – særligt for personer med skrøbelig social tilknytning, der ikke efterlader digitale spor.
- 09 Vidneerklæringer fra familie og bekendte kan ikke afvises som irrelevante alene fordi afgiverne ikke repræsenterer en myndighed eller officiel instans (FOB 2018-31).
- 10 Beskæftigelseskravet i § 11, stk. 8, er ordinær beskæftigelse i riget svarende til fuldtid i 2 år og 6 måneder inden for de seneste 10 år; det skal kun opfyldes én gang.
- 11 Opholds- og beskæftigelseskravene gælder ikke for EU-/EØS-borgere, i det omfang disse efter EU-retten er berettigede til hjælpen, jf. § 11, stk. 10.
- 12 Arbejdstagerstatus efter EU-retten opnås også ved tidsbegrænset ansættelse med løntilskud, da finansieringen af vederlaget er uden betydning (principmeddelelse 38-12).
- 13 Kommunen kan ikke tilsidesætte opholdsmyndighedens afgørelse om, at en EU-borger har lovligt ophold og arbejdstagerstatus (principmeddelelse 190-11).
- 14 En hjemvendt dansk statsborger uden arbejdstagerstatus har alligevel ret til den højere hjælp, hvis vedkommende har en "tilstrækkelig grad af tilknytning" til Danmark – en konkret, skønsmæssig vurdering af ophold, beskæftigelse, familie, skolegang, danskundskaber og sociale bånd (principmeddelelse 103-16).
- 15 Nordiske statsborgere har krav på samme tilknytningsvurdering som danske statsborgere i kraft af nordisk konvention om social bistand og sociale tjenester (principmeddelelse 19-17).
- 16 Krav på efterbetaling af differencen mellem kontanthjælp og den lave ydelse forældes efter forældelseslovens 3-årige frist, og efter principmeddelelse 32-20 regnes forældelsen som udgangspunkt fra Ombudsmandens redegørelse af 25. marts 2020.
- 17 Kontanthjælpsreformen (lov nr. 1655 af 30. december 2024) ophævede §§ 22-25 med virkning fra 1. juli 2025; den selvstændige ydelse er afviklet, men retsvirkningen af manglende opfyldelse er flyttet ind i kontanthjælpssystemet som mindstesatsen i § 16, stk. 2.
- 18 Danskbonussen efter den tidligere § 22, stk. 4-8, er afskaffet med reformen, og bekendtgørelsen om danskbonus er ophævet.

Ydelsens udvikling: fra integrationsydelse (2015) til mindstesats (2025)

§ 1

Den lave forsørgelsesydelse blev genindført ved **lov nr. 1000 af 30. august 2015**, der indsatte opholdskravet som nye stk. 3-5 i [aktivlovens § 11](#) og en ny integrationsydelse. Formålet fremgår utvetydigt af de almindelige bemærkninger:

Regeringen ønsker at gøre det mindre attraktivt at søge asyl i Danmark. Samtidig ønsker regeringen at give nytilkomne flygtninge og udlændinge et større incitament til at arbejde og blive integreret i det danske samfund.

Oprindeligt krævedes lovligt ophold i riget i sammenlagt mindst 7 ud af de sidste 8 år. Ved **lov nr. 296 af 22. marts 2016** (L 111) blev ordningen udvidet til at omfatte hele persongruppen – ikke blot nytilkomne – således at også allerede løbende modtagere af uddannelses- eller kontanthjælp skulle have prøvet opholdskravet, og ordet »ansøgeren« blev gennemgående ændret til »personen«.

Med **lov nr. 743 af 8. juni 2018** skete den centrale skærpelse: opholdskravet blev forlænget til 9 år inden for de seneste 10 år, og der blev samtidig indsat et helt nyt beskæftigelseskrav om 2½ års ordinær fuldtidsbeskæftigelse. Forarbejderne begrunder skærpelsen kort og præcist:

Forlængelsen af opholdskravet har til formål at styrke det økonomiske incitament til at arbejde frem for at modtage hjælp fra det offentlige.

Ved **lov nr. 1526 af 18. december 2018** blev karantæneordningen i ydelsessystemet udbygget, og dokumentationspligten i den daværende § 11, stk. 7, blev udvidet til også at omfatte beskæftigelseskravet. Med **lov nr. 174 af 27. februar 2019** blev integrationsydelsen delt i to og omdøbt: kapitel 4 fik overskriften »Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse«, således at personer omfattet af selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet efter integrationsloven modtog selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, mens øvrige modtog overgangsydelse. Ændringen var rent terminologisk og medførte efter forarbejderne ingen materielle ændringer for ydelsesmodtagerne.

Personkredsen for beskæftigelseskravet blev udvidet ved **lov nr. 633 af 11. juni 2024**, så kravet gælder alle, der den 2. april 1968 eller senere er blevet folkeregistreret som førstegangsindrejst i riget, eller som er indrejst efter udlandsophold i mere end 12 på hinanden følgende måneder.

Endelig blev hele ydelsesstrukturen afviklet ved kontanthjælpsreformen, **lov nr. 1655 af 30. december 2024**, med virkning fra 1. juli 2025. [Startvejledning om kontanthjælpsreformen 2024](#) beskriver konsekvensen direkte:

Med lovforslaget erstattes de nugældende ydelser i kontanthjælpssystemet, det vil sige selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp, med et system med satser og målrettede tillæg til bestemte persongrupper i kontanthjælpssystemet. Ændringen betyder samtidigt, at al hjælp i kontanthjælpssystemet fra den 1. juli 2025 hedder kontanthjælp.

Selve differentieringen er altså ikke afskaffet – den er flyttet. §§ 22-25 er ophævet, og retsvirkningen af ikke at opfylde opholds- og beskæftigelseskravene er nu, at hjælpen ydes som **mindstesats** efter [§ 16, stk. 2](#) i stedet for grundsats eller forhøjet sats.

LOV

[Aktivloven § 11, stk. 3, 8](#)[Aktivloven § 16, stk. 2](#)

Opholdskravet i § 11, stk. 3 – 9 år inden for 10 år og § 2 formodningsreglen om folkeregisteradresse

Efter [aktivlovens § 11, stk. 3](#) er retten til kontanthjælp efter § 16, stk. 1, betinget af, at personen "lovligt har opholdt sig her i riget i sammenlagt 9 år inden for de seneste 10 år". Riget omfatter Danmark, Færøerne og Grønland. Bestemmelsen indeholder tre selvstændige elementer:

- **Formodningsreglen:** I beregningen indgår perioder, hvor personen har haft folkeregisteradresse her i riget, *medmindre særlige grunde fører til et andet resultat*.
- **Ferieundtagelsen:** Ophold i udlandet i perioder på sammenlagt højst 2 måneder pr. kalenderår i forbindelse med ferie, studierejser, tjeneste- og forretningsrejser m.v. ligestilles med ophold i riget, hvis personen har beholdt sin bopæl her.
- **Løbende karakter:** Kravet skal være opfyldt løbende, ikke blot ved førstegangsansøgningen.

Forarbejderne til den oprindelige ordning præciserer, at opholdstiden regnes fra tidspunktet for registrering som indrejst i CPR, og at Færøerne – der har egen folkeregistreringslovgivning og ikke er en del af CPR – kan udgøre netop en sådan "grund, som fører til et andet resultat".

At det er det **fysiske ophold** i riget der tæller, og ikke formelle tilknytningsbånd, blev tidligt fastslået. I [207-09](#) havde en dansk statsborger studeret sprog i et andet EU-land via et dansk universitet. Ankestyrelsen stadfæstede, at der alene var ret til den lave ydelse:

Det var det fysiske ophold her i landet, der var afgørende for beregningen af opholdstiden.

At være dansk statsborger, tilmeldt en dansk uddannelse og kun få dage over grænsen for fravær kunne ikke føre til et andet resultat.

Opholdskravet efter § 11, stk. 3, skal holdes adskilt fra den beslægtede – men selvstændige – regel i aktivlovens § 5 om, at hjælp som udgangspunkt kun ydes til personer, der opholder sig i Danmark. Praksis herom er streng: i [36-18](#) mistede en borger retten til hjælp under et forlænget udlandsophold, fordi kontakten til kommunen først skete to uger efter det første lægebesøg i udlandet; i [72-12](#) var deltagelse i en begravelse i udlandet ikke et "ganske særligt tilfælde"; og i [A-14-08](#) krævedes aktuel lægelig dokumentation for, at en pårørende var alvorligt syg. Omvendt viser [182-09](#), at når først "ganske særlige forhold" foreligger, skal opholdets tilladte længde afspejle borgerens faktiske behov – her to måneder for et ægtepar på 84 og 76 år.

Endelig indeholder [§ 11, stk. 11](#) tre situationer, hvor ophold i udlandet slet ikke regnes som ophold uden for riget: udefrakommende og uforudsete omstændigheder af helt ekstraordinær karakter, statsudsendte og deres medfølgende ægtefælle eller samlever, samt mindreårige børn under forældres samtidige statsudsendelse. [§ 11, stk. 12](#) ligestiller desuden adopterede fra udlandet og børn født i udlandet af en herboende forælder med personer født i riget.

LOV	Aktivloven § 5, stk. 2	Aktivloven § 11, stk. 3, 11, 12	
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Ret til kontanthjælp under forlænget udlandsophold: Krav om øjeblikkelig kontakt til kommunen ved opståede helbredsforhold		01.01.2018
	Ankestyrelsen · Ret til kontanthjælp under udlandsophold i forbindelse med begravelse – Vurdering af 'ganske særlige forhold'		01.01.2012
	Ankestyrelsen · Studerendes ret til kontanthjælp efter ophold i andet EU-land: Betydningen af arbejdstagerstatus og fysisk ophold		01.01.2009

Ankestyrelsen · Kontanthjælp under ophold i udlandet: Ganske særlige forhold for ældre, ikke-arbejdsmarkedsparate borgere

01.01.2009

Ankestyrelsen · Ret til kontanthjælp under kortvarigt udlandsophold: Krav om aktuel lægelig dokumentation ved besøg hos syge pårørende

01.01.2008

§ 3 Hvornår udløser en "særlig grund" et dokumentationspålæg – praksisskiftet i 2020

Det retligt mest omstridte spørgsmål har været, hvad der skal til, før myndigheden må bryde formodningen om, at folkeregisteradressen afspejler realiteten. Ankestyrelsen havde i årene efter 2015 lagt en linje, hvor **manglende registreret indtjeningsgrundlag** i længere perioder i sig selv udløste et fuldt dokumentationspålæg. Styrelsen redegjorde selv for retsopfattelsen over for Ombudsmanden:

Det er Ankestyrelsens retsopfattelse, at folkeregisteradresse her i riget ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at dokumentere lovligt ophold i en situation, hvor konkrete oplysninger giver anledning til tvivl om, hvorvidt opholdskravet er opfyldt.

Efter en klagesag indledte Folketingets Ombudsmand den 8. november 2019 en generel undersøgelse af egen drift efter ombudsmandslovens § 17, stk. 2, og afgav den 25. marts 2020 redegørelsen [FOB 2020-7 om krav til dokumentation for ophold i riget i uddannelses- og kontanthjælpssager](#). Konklusionen var utvetydig:

Der er ikke tilstrækkelige holdepunkter i lovens forarbejder for en praksis, hvorefter oplysninger om et manglende registreret indtjeningsgrundlag i længere perioder i sig selv – og som fast regel – indebærer, at kommunerne uden videre pålægger den pågældende person fuldt ud at dokumentere sit ophold her i riget i den relevante periode.

Ombudsmanden fremhævede, at bl.a. personens **livsførelse og livssituation** må indgå i en samlet vurdering af, om indtægtsoplysningerne overhovedet skaber en sådan sandsynlighed for ophold uden for riget, at lovens udgangspunkt bør brydes.

Ankestyrelsen fulgte op med [32-20](#), hvor styrelsen udtrykkeligt anerkendte, at den hidtidige praksis havde hvilet på en **retsvildfarelse** – både for så vidt angår dokumentationskravet og den efterfølgende bevisvurdering. Principmeddelelsen opstiller herefter følgende sontring:

Forhold	Udløser dokumentationspålæg?
Manglende registreret indtjeningsgrundlag alene	Nej – ikke i sig selv og ikke som fast regel
Manglende indtægt forklaret af sygdom, hjemløshed eller særlig økonomisk indretning	Nej – livssituationen fjerner grundlaget for tvivl
Oplysninger om hyppige udlandsophold	Ja
Ægtefælle bosat i udlandet	Ja
CPR-registrering som "Forsvundet/genfundet" kombineret med lange perioder uden indtægt	Ja

De to konkrete sager i principmeddelelsen illustrerer forskellen. I sag 1 havde borgeren været folkeregistreret i 10 år, men uden registreret indtægt i længere perioder som følge af angst, idet han levede af lån og flaskeindsamling. Ankestyrelsen fandt, at der slet ikke var grundlag for at fravige udgangspunktet, og ændrede afgørelsen til kontanthjælp. I sag 2 gav CPR-registreringen som "Forsvundet/genfundet" kommunen ret til at kræve dokumentation – men den fornyede bevisvurdering af oplysninger fra sundhed.dk og en vidneerklæring førte alligevel til, at opholdskravet blev anset for opfyldt.

LOV

Aktivloven § 11, stk. 3

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Ændret praksis for dokumentation og bevisvurdering af opholdskravet (9 ud af 10 år) 01.01.2020 for kontanthjælp og uddannelseshjælp

§ 4 Bevisbyrden i § 11, stk. 13 mødes af officialprincippet

Aktivlovens § 11, stk. 13 (tidligere stk. 5, dernæst stk. 7 og stk. 11) bestemmer, at kommunen træffer afgørelse om retten til kontanthjælp, at personen har pligt til at bidrage med de nødvendige oplysninger, og at kommunen yder hjælp efter § 16, stk. 2, hvis opholds- og beskæftigelseskravet ikke kan dokumenteres. Bestemmelsen er efter sin ordlyd en bevisbyrderegel til skade for borgeren.

Ombudsmanden tog stilling til rækkevidden i [FOB 2018-31 om kontanthjælp eller integrationsydelse til hjemløs](#). En hjemløs mand kunne ikke fremlægge sædvanlig dokumentation for perioden 2008-2010, men henviste til, at hans pas var udløbet i 2004, og til tre navngivne personer, der kunne bevidne hans ophold. Ankestyrelsen afviste erklæringerne, fordi de tre ikke repræsenterede "en myndighed, en organisation eller en anden officiel instans". Ombudsmanden var enig i, at § 11, stk. 7, var en skærpet bevisbyrderegel, men fastslog, at dette ikke rykker ved myndighedens pligt efter officialprincippet:

Det forhold, at borgeren har bevisbyrden, kan ikke antages at ændre ved, at det er myndighederne, der – i kraft af officialprincippet – har ansvaret for, at en sag efter den nævnte bestemmelse er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes en materielt korrekt afgørelse.

Officialprincippet er på det sociale område lovfæstet i [retssikkerhedslovens § 10](#). Ombudsmanden citerede i FOB 2020-7 den klassiske formulering af forholdet mellem officialmaksime og bevisbyrde:

officialmaksimen afskærer forvaltningsmyndigheden fra passivt at holde sig til de oplysninger, som parten forelægger den, og derpå afgøre sagen efter en bevisbyrderegel, hvor partens oplysninger er utilstrækkelige. Myndigheden må kun træffe afgørelser, som efter en undersøgelse af sagens faktiske omstændigheder er udtryk for en korrekt anvendelse af gældende ret.

Ombudsmanden henstillede til Ankestyrelsen at genoptage sagen og kritiserede tillige, at manden ikke var vejledt om muligheden for at godtgøre ophold **et andet sted** end Danmark – han måtte trods alt have opholdt sig i et eller andet land, og et ophold i et andet EU-/EØS-land kunne efter omstændighederne have bevaret retten til kontanthjælp.

De dokumentationstyper, der efter Ankestyrelsens egen redegørelse kan indgå, er brede og ikke udtømmende: dokumentation for selvstændig virksomhed, ATP-indbetalinger, kontoudtog, lægebesøg, tandlægebesøg og hospitalsindlæggelser (fx via sundhed.dk), telefonforbrug, deltagelse i retsmøder eller møder i kommunen, deltagelse i danskkursus, indsættelse i Kriminalforsorgens institutioner, udtalelser fra herberger og andre

offentlige institutioner samt erklæringer fra fagpersoner, venner og familie. Omvendt dokumenterer kontoudtog uden bevægelser efter Ankestyrelsens praksis ikke ophold i riget.

LOV

Aktivloven § 11, stk. 13

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område § 10

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Ændret praksis for dokumentation og bevisvurdering af opholdskravet (9 ud af 10 år) 01.01.2020
for kontanthjælp og uddannelseshjælp

§ 5 Bevisvurderingen: "klart mest sandsynligt" og hensynet til skrøbelig social tilknytning

Når først dokumentationspålægget er lovligt udløst, opstår spørgsmålet om, hvor meget der skal til. Her ligger den anden halvdel af praksisskiftet i 2020.

Ankestyrelsen havde anlagt en praksis, hvor dokumentationen blev bedømt **måned for måned**, således at ophold i en hel kalendermåned som udgangspunkt kun ansås for dokumenteret, hvis der forelå fx et lægebesøg eller en registreret indtægt i netop den måned. Ombudsmanden afviste, at denne fremgangsmåde kan gøres til en fast intern regel:

Efter min opfattelse vil det på den anførte baggrund ikke være berettiget, at myndighederne opstiller en intern regel om, at manglende dokumentation for ophold her i riget i en bestemt måned uden videre tillægges den bevismæssige betydning, at vedkommende da anses for ikke at have været i riget i den pågældende måned, uanset om der ud fra et samlet og objektivt konkret skøn ikke er reel grund til at tro, at vedkommende har opholdt sig i udlandet.

Myndigheden skal altså foretage en **samlet vurdering af hele forløbet** og spørge, om der reelt er grund til at tro, at borgeren var ude af landet i de måneder, hvor dokumentation mangler. Ankestyrelsen har i [32-20](#) gengivet målestokken som, at den samlede vurdering skal gøre det *klart mest sandsynligt*, at borgeren har opholdt sig i landet.

Dertil kommer en bevisretlig grundsætning, som Ombudsmanden fremhævede med henvisning til den processuelle litteratur og til Højesterets praksis om den beslægtede bevisbyrderregel i udlændingelovens § 40:

Det er desuden en almindelig bevisretlig grundsætning, at fastlæggelsen af beviskravet må tage hensyn til partens mulighed for at sikre sig bevis.

Denne modifikation er ikke teoretisk. Ombudsmanden pegede konkret på, at det kan være ganske svært at dokumentere ophold i afgrænsede tidsrum mange år tilbage – navnlig når borgeren ikke løbende har vidst, at der var behov for at gemme papirer, og "ikke mindst for nogle af de berørte borgere, der kan have en livsførelse og livssituation med en måske ganske skrøbelig social tilknytning til samfundet". At en person ikke anvender digitale løsninger og derfor ikke efterlader digitale spor, skal inddrages i bevisvurderingen og kan påvirke, hvilke dokumentationskrav der med rimelighed kan stilles.

Tilgangen har en klar parallel i ældre praksis om dokumentation, der objektivt ikke kan fremskaffes. I [B-2-00](#) fastslog Ankestyrelsen, at når krigs- eller konfliktforhold umuliggør formel dokumentation, må der i stedet foretages "en konkret vurdering af, om det var overvejende sandsynligt, at betingelserne var opfyldt" – og at der kunne lægges stor vægt på oplysninger afgivet i en tidligere asylsag. Samme grundtanke bærer bevisvurderingen efter § 11, stk. 3.

LOV	Aktivloven § 11, stk. 3, 13	
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Ændret praksis for dokumentation og bevisvurdering af opholdskravet (9 ud af 10 år) for kontanthjælp og uddannelseshjælp	01.01.2020
	Ankestyrelsen · Krav til dokumentation for særligt børnetilskud, når dokumentation ikke kan fremskaffes grundet forhold i hjemlandet	01.01.2000

§ 6 Genoptagelse, efterbetaling og forældelse efter praksisændringen

Fordi praksisændringen i [32-20](#) beroede på en erkendt retsvildfarelse, pålagde Ankestyrelsen kommunerne at vurdere, om der var grundlag for at genoptage tidligere afgjorte sager. Krav på differencen mellem den højere hjælp og selvforsørgelses- og hjemrejseydelsen/overgangsydelsen er et pengekrav og dermed omfattet af [forældelseslovens § 2](#) og den almindelige 3-årige frist. Ankestyrelsen fastlagde begyndelsestidspunktet således:

Forældelse regnes som udgangspunkt fra 25. marts 2020, som var dagen for Ombudsmandens redegørelse, hvilket betyder, at krav, der forfalder mere end 3 år før denne dato, er forældede.

Det er en praktisk vigtig afgrænsning: Selv om en borger materielt måtte have haft ret til kontanthjælp helt tilbage fra 2016, kan efterbetalingen som udgangspunkt kun række tre år tilbage fra redegørelsesdatoen.

Sammenhængen med den øvrige forældelsespraksis på aktivlovens område er værd at have for øje. I [166-12](#) fastslog Ankestyrelsen, at selv hvor kommunen har tilsidesat sin vejledningspligt, og borgeren derfor skal stilles som korrekt vejledt, er retten til efterbetaling fortsat begrænset af den 3-årige frist:

Forældelsesfristen kan ikke suspenderes på grund af uvidenhed om det retlige grundlag for fordringen, herunder ukendskab til lovgivning og retspraksis.

Denne sondring mellem ukendskab til **faktiske** og til **retlige** forhold er central: borgerens manglende kendskab til reglerne suspenderer ikke fristen. Omvendt viser [50-22](#), at fristen kan suspenderes, indtil myndigheden faktisk har kendskab til de oplysninger, kravet hviler på, og at fristen afbrydes ved erkendelse – fx ved at borgeren selv opretter en afdragsordning – men ikke ved myndighedens ensidige henstand.

En beslægtet problemstilling er, hvornår hjælpen overhovedet skal beregnes som ét ubrudt forløb. I [81-19](#) fastslog Ankestyrelsen, at retten til uddannelseshjælp, kontanthjælp og integrationsydelse kun ophører, hvis den sociale begivenhed ikke længere er til stede, og at en forsørgelsesmulighed af under en måneds varighed alene afbryder hjælpen midlertidigt – hjælpen skal da genoptages uden ny ansøgning.

LOV	Aktivloven § 11, stk. 2	Lov om forældelse af fordringer § 2	
	Lov om forældelse af fordringer § 3, stk. 1		
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Efterregulering af pension og boligstøtte: Forældelse, suspension, erkendelse af gæld og solidarisk hæftelse		01.01.2022
	Ankestyrelsen · Ændret praksis for dokumentation og bevisvurdering af opholdskravet (9 ud af 10 år) for kontanthjælp og uddannelseshjælp		01.01.2020
	Ankestyrelsen · Kontanthjælp og social begivenhed: Ubrudt forløb ved kortvarig afbrydelse på grund af arbejde eller fængsel		01.01.2019
	Ankestyrelsen · Forældelse af krav om efterbetaling af særlig støtte efter Aktivloven ved tilsidesættelse af vejledningspligt		31.12.2011

Beskæftigelseskravet i § 11, stk. 8 – 2½ års ordinær fuldtidsbeskæftigelse

§ 7

Ved siden af opholdskravet står siden 1. januar 2019 beskæftigelseskravet i [aktivlovens § 11, stk. 8](#): retten til kontanthjælp efter § 16, stk. 1, er tillige betinget af, at personen har haft **ordinær beskæftigelse her i riget** i en periode, som sammenlagt svarer til fuldtidsbeskæftigelse i 2 år og 6 måneder inden for de seneste 10 år.

Kravets rækkevidde er afgrænset personelt, ikke generelt. Det gælder efter bestemmelsens 2. pkt. for:

- udlændinge, der på baggrund af indrejse fra udlandet er blevet folkeregistreret i riget med virkning fra den 2. april 1968 eller senere, og som ikke tidligere har været folkeregistreret her, og
- personer, der er blevet folkeregistreret som indrejst fra udlandet med virkning fra den 2. april 1968 eller senere efter udlandsophold i mere end 12 på hinanden følgende måneder.

Denne persongruppe blev udvidet ved **lov nr. 633 af 11. juni 2024** som led i aftalen om et nyt kontanthjælpssystem. Kravet skal efter bestemmelsens 3. pkt. **alene opfyldes én gang**, uanset om personen løbende modtager hjælp eller genansøger – en væsentlig forskel fra opholdskravet, der skal være opfyldt løbende.

For personer uden fastsat arbejdstid og for selvstændigt erhvervsdrivende opgøres beskæftigelsen efter [§ 11, stk. 9](#) ved omregning af indtægten til timer med en omregningssats på 133,85 kr. (2024-niveau), dog højst 160,33 timer pr. måned.

Beskæftigelseskravet gælder ikke for EU-/EØS-borgere i det omfang, disse efter EU-retten er berettigede til hjælpen, og heller ikke for førtidspensionister, seniorenpensionister og tidlige pensionister, der ikke modtager fuld pension på grund af optjeningsregler eller en tilsvarende pension fra et andet EU-/EØS-land, eller for personer, der har nået folkepensionsalderen, jf. [§ 11, stk. 10](#).

Der foreligger endnu ikke publiceret princippraksis, der specifikt afgrænser "ordinær beskæftigelse" efter § 11, stk. 8. Til gengæld er begrebet belyst i beslægtet praksis: i [9-18](#) fastslog Ankestyrelsen, at praktikdelen af et IGU-forløb tæller som ordinær beskæftigelse, og at et IGU-forløb derfor skal betragtes som **arbejde** i aktivlovens forstand – med den konsekvens, at afvisning eller ophør sanktioneres efter reglerne om arbejde, og at skriftlig vejledning om konsekvensen er en gyldighedsbetingelse for sanktionen.

Efter reformen har beskæftigelseskravet fået en dobbeltfunktion. Ud over adgangsbetingelsen i § 11, stk. 8, giver [§ 16, stk. 3](#) 25-29-årige adgang til den **forhøjede sats**, hvis de har haft ordinær beskæftigelse i riget **eller i et andet EU-/EØS-land** svarende til fuldtid i 2 år og 6 måneder inden for de seneste 10 år. Efter [§ 16, stk. 5](#) anses kravet tillige for opfyldt, hvis personen tidligere har opfyldt beskæftigelseskravet i § 11, stk. 8. For udenlandsk beskæftigelse skal borgeren fremlægge dokumentation, og indkomsten indekseres og omregnes til danske kroner efter kurser fastsat af Den Europæiske Centralbank, jf. [§ 16, stk. 4](#).

LOV

[Aktivloven § 11, stk. 8-10](#)[Aktivloven § 16, stk. 3-5](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Sanktion ved afvisning eller ophør af Integrationsgrunduddannelse (IGU) - IGU sidestilles med arbejde

01.01.2018

EU-/EØS-borgere: arbejdstagerstatus som undtagelse fra opholdskravet

§ 8

Aktivlovens § 11, stk. 10 undtager EU-/EØS-borgere fra både opholds- og beskæftigelseskravet, "i det omfang disse efter EU-retten er berettigede til hjælpen". Forarbejderne til skærpelsen i 2018 forklarer hjemmelsgrundlaget:

Efter artikel 7, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 492/2011 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Unionen har vandrende arbejdstagere ret til samme sociale fordele som værtsstatens egne borgere. Også selvstændigt erhvervsdrivende har ret til ligebehandling efter EUF-traktatens artikel 49 om den frie etableringsret.

Det afgørende kriterium er altså **arbejdstagerstatus** efter **artikel 45 i TEUF** og **artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 492/2011** – ikke statsborgerskab som sådan.

Ankestyrelsens praksis fortolker arbejdstagerbegrebet bredt i overensstemmelse med EU-Domstolen. I **38-12** havde en EU-borger været ansat i tre måneder med **løntilskud**. Kommunen indvendte, at det næppe kunne være hensigten, at kommunen selv kunne hjælpe en borger til en højere ydelse ved at iværksætte et løntilskudsjob. Ankestyrelsen afviste synspunktet:

Domstolen har videre udtalt, at det ikke har indflydelse på en persons status som arbejdstager, hvordan midlerne til at sikre vederlaget tilvejebringes.

Da ansættelsen var reel og faktisk – tidsbegrænset kontrakt, fast løn på 16.418 kr. om måneden, omfattet af overenskomst – var der ikke tale om marginal beskæftigelse, og borgeren kunne modtage kontanthjælp.

En vigtig kompetenceafgrænsning følger af **190-11**: når opholdsmyndigheden allerede har truffet afgørelse om, at en EU-borger har lovligt ophold og bevaret arbejdstagerstatus, kan kommunen ikke foretage sin egen selvstændige vurdering heraf:

På den baggrund finder vi, at der på tidspunktet for kommunens afgørelse den 11. august 2010 ikke var tvivl om, at NN havde lovligt ophold, herunder arbejdstagerstatus. Kommunen havde derfor ikke anledning til at vurdere, om statsforvaltningen måtte forventes at ville anse NNs ophold i Danmark for lovligt.

Omvendt kan retten ikke afledes af andres status. I **6-10** havde en dansk statsborger, der vendte hjem fra Sverige efter seks år, ingen afledt ret til kontanthjælp fra sin samlevers nyerhvervede arbejdstagerstatus, fordi samlevende ikke er omfattet af familiemedlemsdefinitionen i **direktiv 2004/38/EF**, og fordi samlevende i national ret ikke har gensidig forsørgelsespligt.

Endelig illustrerer **22-09**, at princippet om sociale fordele også rækker den anden vej: en grænsearbejder bosat i Sverige, men beskæftiget i Danmark, havde ret til at få sin fleksjobsag behandlet i Danmark netop i kraft af ligebehandlingen af vandrende arbejdstagere. Modsat viser **B-2-08** og **207-09**, at en kontanthjælpsmodtager ikke i sig selv er omfattet af koordineringsforordningens personkreds – kontanthjælp er ikke en social sikringsydelse i forordningens forstand.

LOV	Aktivloven § 3, stk. 1	Aktivloven § 11, stk. 10	
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Arbejdstagerstatus efter EU-retten ved ansættelse med løntilskud		31.12.2011
	Ankestyrelsen · EU-arbejdstagers ret til kontanthjælp: Kommunen skal anerkende Statsforvaltningens afgørelse om lovligt ophold og arbejdstagerstatus		01.01.2011
	Ankestyrelsen · Ingen afledt ret til kontanthjælp for samlevende: Samlever er ikke 'familiemedlem' efter EU-reglerne		01.01.2010

Ankestyrelsen · Ret til fleksjob for arbejdstager med bopæl i et andet EU-land (grænsearbejder)	01.01.2009
Ankestyrelsen · Studerendes ret til kontanthjælp efter ophold i andet EU-land: Betydningen af arbejdstagerstatus og fysisk ophold	01.01.2009
Ankestyrelsen · Børnebidrag: Ingen ret til forskudsvis udbetaling i EU, når bidragspligtig forælder modtager kontanthjælp i Danmark	01.01.2008

§ 9 Hjemvendte danske og nordiske statsborgere – "tilstrækkelig grad af tilknytning"

Den vanskeligste gruppe er danske statsborgere, der vender hjem efter ophold i et andet EU-/EØS-land uden at opnå arbejdstagerstatus. De opfylder hverken opholdskravet eller undtagelsens hovedbetingelse. Ankestyrelsen udviklede for denne gruppe en selvstændig tilknytningsvurdering i [103-16](#), som lovgiver efterfølgende udtrykkeligt tiltrådte i forarbejderne til 2018-skærpsen:

En dansk statsborger, der efter sin tilbagevenden til Danmark fra et ophold i et andet EU/EØS-land hverken opfylder opholdskravet eller har opnået eller bevaret arbejdstagerstatus, har alligevel ret til uddannelses- eller kontanthjælp, hvis personen har en tilstrækkelig grad af tilknytning til Danmark.

Kriterierne er vejledende og skal anvendes i et konkret og individuelt skøn:

- samlet ophold i Danmark set i forhold til varigheden af ophold i andre EU-/EØS-lande
- beskæftigelse i Danmark eller øvrige økonomiske bånd hertil
- nære familiemedlemmer i Danmark
- taget grundskole og/eller uddannelse i Danmark
- danskkundskaber
- sociale bånd til Danmark

Udfaldene i de tre sager i [103-16](#) tegner tærsklen:

Sag	Ophold i EU/EØS	Tilknytningsfaktorer	Udfald
Sag 1	ca. 2 år i Spanien	grundskole i DK	Ret til kontanthjælp
Sag 2	ca. 6 år i Spanien	folkeskole/gymnasium, 4 års selvstændig virksomhed i DK, barn i DK	Ret til kontanthjælp
Sag 3	ca. 24 år (udrejst som 5-årig)	ingen skolegang eller beskæftigelse i DK	Kun integrationsydelse

Forarbejderne præciserer vægtningen: er opholdet i udlandet kort set i forhold til personens ophold i Danmark, er der en **formodning for**, at tilknytningen ikke er mistet; ved længerevarende udlandsophold skal der stilles større krav, og flere kriterier skal undersøges. Tilknytningen kan aldrig vurderes alene på grundlag af opholdstiden.

Ordningen er ved [19-17](#) udstrakt til nordiske statsborgere:

En nordisk statsborger, der har gjort brug af sin ret til fri bevægelighed inden for EU, og som derfor ikke opfylder opholdskravet, har krav på en tilknytningsvurdering på samme måde som danske statsborgere på grund af reglerne om ligestilling af nordiske statsborgere i nordisk konvention om social bistand og sociale tjenester.

Retten til vurderingen er dog ikke det samme som ret til den højere ydelse: den 56-årige nordmand, der havde levet 50 år i Norge uden uddannelse eller nær familie i Danmark, fik alene begrundelsen ændret, mens afgørelsen om integrationsydelse blev stadfæstet.

Ligestillingen efter den nordiske konvention fritager i øvrigt ikke for de almindelige betingelser. I [37-13](#) fastslog Ankestyrelsen, at en nordisk statsborger med lovligt ophold ligestilles med danske statsborgere, men fortsat skal have været ude for en social begivenhed:

At vælge at flytte til Danmark er ikke i sig selv en ændring (en social begivenhed), der giver ret til kontanthjælp.

Den sociale begivenhed behøver dog ikke være udløst i Danmark, og kommunen skal derfor konkret indhente dokumentation for borgerens forhold i fraflytningslandet.

LOV	Aktivloven § 3, stk. 1	Aktivloven § 11, stk. 2, 10	
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Nordisk statsborger skal ligestilles med danske statsborgere ved vurdering af tilknytning til Danmark for ret til kontanthjælp		01.01.2017
	Ankestyrelsen · Ret til kontanthjælp for hjemvendte danske statsborgere fra EU/EØS: Vurdering af tilstrækkelig tilknytning til Danmark		01.01.2016
	Ankestyrelsen · Nordisk statsborger og ret til kontanthjælp: Ligestilling, men krav om social begivenhed		01.01.2013

§ 10 EU-Domstolens rammer for opholds- og bopælsbetingede ydelser

De EU-retlige skranker for nationale opholdskrav er sat af Domstolens praksis om ikke-erhvervsaktive unionsborgere og om vandrende arbejdstageres sociale fordele. De almindelige bemærkninger til 2018-skærpelsen sammenfatter doktrinen:

Det følger af EU-Domstolens praksis, at artikel 7 og 24 skal fortolkes i lyset af direktivets præambel således, at retten til ophold på mere end tre måneder er betinget af, at EU-borgeren, der ikke er økonomisk aktiv, ikke udgør en urimelig byrde for det sociale system.

Domstolens nyere praksis viser fire på hinanden byggende linjer:

Arbejdstagerstatus skaber fuld ligebehandling – også efter meget kort beskæftigelse. I [C-483/17](#) (Tarola) fastslog Domstolen, at bevarelse af arbejdstagerstatus efter [artikel 7, stk. 3, litra c, i direktiv 2004/38](#) også gælder for en person, der uforskyldt mister arbejdet efter blot to ugers beskæftigelse og tilmelder sig som jobsøgende – med krav på samme ydelser som værtsstatens egne statsborgere efter [artikel 24, stk. 1](#).

Undtagelsen fra ligebehandling er snæver og gælder kun opholdsret støttet på direktivet. I [C-181/19](#) (Jobcenter Krefeld) fastslog Store Afdeling, at undtagelsen i artikel 24, stk. 2, ikke kan udstrækkes til den selvstændige opholdsret, som børn af tidligere vandrende arbejdstagere har efter [artikel 10 i forordning nr. 492/2011](#). En automatisk udelukkelse fra eksistensminimumsydelser var derfor i strid med både forordning 492/2011 og [forordning nr. 883/2004](#).

Ydelsens karakter afgør, om ligebehandlingsprincippet i forordning 883/2004 slår igennem. I [C-411/20](#) fandt Domstolen, at tyske børnepenge er familieydelse omfattet af forordningen, hvorfor en regel, der nægtede unionsborgere ydelsen i de første tre måneder uden indenlandsk erhvervsindkomst, udgjorde direkte diskrimination – og at direktivets undtagelse for "sociale ydelser" ikke fandt anvendelse. Tilsvarende blev lettiske

lægebehandlingsydelser i [C-535/19](#) anset for "ydelser ved sygdom", hvorfor værtsstaten skulle give adgang til ordningen, men lovligt kunne kræve bidrag for at undgå en urimelig byrde.

For ikke-erhvervsaktive uden tilstrækkelige midler kan ydelser nægtes – men afslaget skal prøves mod Chartret. I [C-709/20](#) fandt Domstolen, at artikel 24 i direktiv 2004/38 ikke er til hinder for at nægte Universal Credit til en enlig mor uden erhvervsaktivitet og uden tilstrækkelige midler, men at myndighederne skal sikre, at afslaget ikke krænker [artikel 1, 7 og 24](#) i Chartret om grundlæggende rettigheder. [C-710/19](#) supplerer med, at en arbejdssøgende unionsborger skal have en rimelig frist, hvor der kun kan kræves bevis for jobsøgning – ikke for reelle ansættelsesmuligheder.

To nyere afgørelser udvider rammen: [C-488/21](#) fastslår, at en ydelse ikke kan nægtes en forsørget slægtning i opstigende linje med den begrundelse, at ydelsen ville bringe afhængighedsforholdet til ophør, og [C-151/24](#) behandler ligebehandlingsprincippet for tredjelandsstatsborgere med kombineret opholds- og arbejdstilladelse i forhold til særlige ikke-bidragspligtige kontantydelse efter [artikel 70 i forordning 883/2004](#).

Efter dansk ret er der ikke rejst tvivl om selve optjeningsprincippet forenelighed med EMRK. Forarbejderne til 2015-loven henviser til Højesterets stathjælpsdom af 15. februar 2012, hvorefter et skattefinansieret velfærdssystem nødvendigvis må indeholde kriterier for afgrænsning af personkredsen, og hvorefter det er sagligt at anvende et optjeningsprincip, "selv om et sådant krav efter sin natur i højere grad vil ramme udlændinge end danske statsborgere".

LOV	Aktivloven § 11, stk. 10	
PRAKSIS	EU-Domstolen · Adgang til sociale ydelser for tredjelandsstatsborgere: Ligebehandling og ikke-bidragspligtige ydelser	05.03.2026
	EU-Domstolen · Ret til sociale ydelser for forsørgede familiemedlemmer: Unionsborgeres afledte opholdsret og forbud mod forskelsbehandling	21.12.2023
	EU-Domstolen · Rettighed til børnepenge for ikke-erhvervsaktive unionsborgere i de første tre måneder af opholdet	01.08.2022
	EU-Domstolen · Unionsborgeres adgang til offentlig sygesikring: Samspejlet mellem koordinering af social sikring og retten til ophold	15.07.2021
	EU-Domstolen · Unionsborgeres adgang til sociale ydelser ved national opholdsret og beskyttelse af grundlæggende rettigheder under Brexit-overgangsperioden	15.07.2021
	EU-Domstolen · Unionsborgeres opholdsret som arbejdssøgende: Kravet om en rimelig frist og bevis for reelle ansættelsesmuligheder	17.12.2020
	EU-Domstolen · Ligebehandling af tidligere vandrende arbejdstagere med skolesøgende børn i forhold til sociale ydelser	06.10.2020
	EU-Domstolen · Bevarelse af status som arbejdstager efter to ugers beskæftigelse og ret til sociale ydelser	11.04.2019

§ 11 Satser, danskbonus og ydelsesstrukturen før og efter 1. juli 2025

Frem til 1. juli 2025 fulgte ydelsen af den nu ophævede § 22. Efter LBK nr. 808 af 25. juni 2024 lød bestemmelsens stk. 1:

Personer, der ikke opfylder opholdskravet i § 11, stk. 3, modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse. De personer, som er omfattet af § 2, stk. 2 og 3, i integrationsloven og omfattet af selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet i integrationsloven, modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse. Øvrige personer modtager overgangsydelse.

Satserne var differentieret efter forsørgerstatus og alder – 11.845 kr. (2017-niveau) for forsørgere med ret til ekstra børnetilskud, 8.290 kr. for øvrige forsørgere, 5.923 kr. for personer fyldt 30 år og udeboende under 30 år, og 2.552 kr. for hjemmeboende under 30 år.

Hertil kom **danskbonus** efter § 22, stk. 4-8: et månedligt tillæg på 1.541 kr. (2017-niveau) inden for en 6-måneders periode til den, der bestod Prøve i Dansk 2, FVU læsning trin 2 eller tilsvarende. Retten kunne kun opnås én gang, og den samlede hjælp måtte ikke overstige, hvad personen ville have været berettiget til efter §§ 23-25, hvis opholdskravet var opfyldt. Der gjaldt en dispensationsordning for personer med lægeligt diagnosticeret langvarig funktionsnedsættelse, som skulle dokumenteres ved lægeerklæring – en erklæring, ansøgeren selv skulle betale for, jf. [retssikkerhedsbekendtgørelsens § 17](#).

Efter reformen er billedet dette:

Sats efter § 16	Beløb (2024-niveau)	Målgruppe
Grundsats, § 16, stk. 1, nr. 1	6.955 kr.	Under 30 år, opfylder opholds- og beskæftigelseskrav
Forhøjet sats, § 16, stk. 1, nr. 2	12.064 kr.	Fyldt 30 år (og 25-29-årige med 2½ års beskæftigelse)
Sats til hjemmeboende, § 16, stk. 1, nr. 3 og stk. 2, nr. 2	2.823 kr.	Under 30 år, bor hos forældre, uden eget barn
Mindstesats, § 16, stk. 2, nr. 1	6.553 kr.	Opfylder ikke opholds- eller beskæftigelseskravet

Forarbejderne siger direkte, at mindstesatsen er kalibreret som en videreførelse af det tidligere niveau: "Den foreslåede mindstesats på 6.553 kr. (2024-niveau) svarer til selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse for ikke-forsørgere." Hertil kan komme børnetillæg på 2.687 kr. efter [§ 17](#), der dog er betinget af, at børnene opholder sig i riget – medmindre andet følger af EU-retten eller bilaterale overenskomster.

Danskbonusen er afskaffet. Forarbejderne til reformen opregner den udtrykkeligt blandt de særordninger, der ophæves sammen med 225-timersreglen, kontanthjælpsloftet, aktivitetstillægget og barselstillægget, og [bekendtgørelse om ophævelse af tre bekendtgørelser](#) ophævede med virkning i 2025 både bekendtgørelsen om danskbonus efter lov om aktiv socialpolitik og bekendtgørelsen om omregningssats for personer uden fast arbejdstid.

Opholdskravet har fortsat afsmittende virkning uden for kontanthjælpen selv. Efter [§ 27 a, stk. 2, 3. pkt.](#) kan hjælp til pensionister, der ikke modtager fuld pension på grund af optjeningsregler, for personer der ikke opfylder opholdskravet i § 11, stk. 3, sammenlagt med pensionen højst udgøre et beløb svarende til kontanthjælp efter § 16, stk. 2, med eventuelle tillæg.

Den ældre terminologi lever fortsat videre i den administrative regulering – fx i [vejledningen om rådighed og sanktioner for aktivitetsparate](#) – hvorfor ældre vejledningsmateriale skal læses med reformens omdøbning for øje.

LOV

[Aktivloven § 16, stk. 1, 2](#)[Aktivloven § 17, stk. 1, 2](#)[Aktivloven § 27a, stk. 2](#)

§ 12 Karantæneordningen i § 11, stk. 4-7 – og den vedtagne skærpelse fra 3 til 5 år

Ved siden af opholds- og beskæftigelseskravet indeholder § 11 en karantæneordning, hvorefter bestemte domfældte ikke kan medregne en karantæneperiode ved beregningen af opholdstiden – og dermed i praksis fastholdes på det laveste ydelsesniveau.

[§ 11, stk. 4](#) omfatter personer, der ved endelig dom findes at have overtrådt straffelovens § 101 a, stk. 1, § 114 c, stk. 3, §§ 114 d, 114 e eller 114 g for forhold begået i udlandet, § 114 j, stk. 1, eller et udrejseforbud efter paslovens § 2 b, stk. 1. Karantæneperioden er 3 år, og i perioden udbetales kontanthjælp efter § 16, stk. 2, med eventuelle tillæg efter §§ 17 og 18. Perioden regnes efter [§ 11, stk. 5](#) fra løsladelsen efter afsoning af ubetinget fængselsstraf – eller ved bøde eller betinget fængsel fra tidspunktet for den endelige dom.

[§ 11, stk. 6](#) blev indsat ved **lov nr. 452 af 20. april 2022** og udvider ordningen til personer idømt ubetinget fængselsstraf eller anden frihedsberøvende retsfølge for overtrædelser omfattet af straffelovens § 81 a, § 244, stk. 2, når forholdet er begået mod en person under 18 år, eller § 245, stk. 1, 3. pkt. Formålet var efter change-beskrivelsen at beskytte børn mod vold og modvirke negativ social kontrol. Perioden regnes efter [§ 11, stk. 7](#) fra det tidspunkt, hvor straffen er udstået.

Ordningen suppleres af [§ 10 f](#), der selvstændigt fastsætter, at en person i 3 år kun kan modtage ydelser efter lovens kapitel 4, 6 a-6 c eller 7 på et niveau svarende til kontanthjælp efter § 16, stk. 2, hvis vedkommende er dømt for de nævnte terror- og udrejseforbudsovertrædelser og i domsperioden har modtaget en af de ti oplyste offentlige ydelser – herunder integrationsydelse, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse, uddannelseshjælp, kontanthjælp, SU og dagpenge.

Vær opmærksom på, at retsstillingen netop er flyttet. Ved **lov nr. 303 af 24. februar 2026** – endnu ikke konsolideret ind i den nyeste lovbekendtgørelse – er karantæneperioden forlænget fra 3 til 5 år med ikrafttræden 1. marts 2026. Ændringen omfatter både § 10 f og § 11, stk. 4-7, og indebærer efter ændringslovens egne bemærkninger tillige, at betingelsen om, at personen skal have modtaget en ydelse i den periode, dommen omfatter, fjernes ved beregningen af opholdsperioden, samtidig med at listen over omfattede straffebestemmelser udvides med straffelovens § 191, § 289, stk. 1, § 290, stk. 2, og § 290 a, stk. 2. Enhver anvendelse af karantænereglerne efter 1. marts 2026 skal derfor ske på grundlag af den skærpede ordning, ikke den konsoliderede lovtekst.

Dertil kommer, at **lov nr. 1750 af 29. december 2025** med virkning fra 1. februar 2026 ændrede henvisningen i § 10 f, stk. 1, fra »6 a-6 c« til »6 b« som konsekvens af ophævelsen af kapitel 6 a og 6 c.

LOV

[Aktivloven § 10f, stk. 1, 2](#)[Aktivloven § 11, stk. 4-7](#)[Aktivloven § 16, stk. 2](#)

§ 13 Sammenfatning: hvor tvisterne afgøres i dag

Praksis på området har tre tyngdepunkter, og de ligger alle uden for domstolene.

Dokumentationstærsklen. Efter [FOB 2020-7](#) og [32-20](#) er det første – og ofte afgørende – spørgsmål i enhver sag ikke, hvad borgeren kan bevise, men om myndigheden overhovedet lovligt har brudt formodningen om, at folkeregisteradressen afspejler realiteten. Et dokumentationspålæg, der alene støttes på perioder uden registreret indtægt, hviler på et ulovligt grundlag, og den efterfølgende afgørelse om den lave ydelse er derfor materielt forkert, uanset hvor mangelfuld borgerens dokumentation måtte være. Kommuner og Ankestyrelse skal først inddrage borgerens livsførelse og livssituation – sygdom, hjemløshed, særlig økonomisk indretning – og dernæst spørge, om der stadig er reel grund til at tro, at personen har været uden for riget.

Beviskravets tilpasning. Er pålægget lovligt, gælder fri bevisbedømmelse og en samlet vurdering af hele perioden mod målestokken "klart mest sandsynligt". Måned-for-måned-metoden kan bruges som analyseværktøj, men ikke som fast regel, og beviskravet skal justeres efter borgerens reelle mulighed for at sikre sig bevis. Vidneerklæringer fra familie og bekendte kan ikke afvises på forhånd, jf. [FOB 2018-31](#). Bevisbyrden i [§ 11, stk. 13](#) får efter officialprincippet først betydning, når faktum trods forsvarlig sagsoplysning ikke lader sig klarlægge.

De internationale undtagelser. Opholds- og beskæftigelseskravet viger for EU-retten efter [§ 11, stk. 10](#). Har borgeren arbejdstagerstatus – også ved løntilskudsansættelse, jf. [38-12](#), og også efter meget kort beskæftigelse, jf. [C-483/17](#) – er kravene uden betydning. Har borgeren det ikke, men er dansk eller nordisk statsborger, der har brugt sin ret til fri bevægelighed, skal der foretages en konkret tilknytningsvurdering efter [103-16](#) og [19-17](#).

Kontanthjælpsreformen har ikke gjort denne praksis forældet. Selv om betegnelserne selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse er forsvundet med ophævelsen af §§ 22-25 pr. 1. juli 2025, er både opholdskravet, beskæftigelseskravet, formodningsreglen, bevisbyrdereglen og EU-undtagelsen videreført ordret i [§ 11](#). Den eneste ændring er retsvirkningen: hvor manglende opfyldelse tidligere flyttede borgeren over i en selvstændig ydelse, placerer den nu borgeren på mindstesatsen i [§ 16, stk. 2](#). Ankestyrelsens og Ombudsmandens fortolkning af [§ 11](#) har derfor uændret præjudikatværdi – hvad der ændrer sig, er alene, hvilket beløb en forkert afgørelse koster borgeren.

Afgrænsningsmæssigt hører de almindelige rådighedskrav og sanktionsregler under [kontanthjælp og uddannelseshjælp](#), kravet om tilbagebetaling mod bedre vidende under [tilbagebetaling af sociale ydelser](#), samspillet med boligstøtteloftet under [boligstøtte](#) og de særlige ydelsesniveauer i ressourceforløb under [ressourceforløb og jobafklaring](#).

LOV	Aktivloven § 11, stk. 3, 10, 13	Aktivloven § 16, stk. 2	
PRAKSIS	EU-Domstolen · Bevarelse af status som arbejdstager efter to ugers beskæftigelse og ret til sociale ydelser Ankestyrelsen · Ændret praksis for dokumentation og bevisvurdering af opholdskravet (9 ud af 10 år) for kontanthjælp og uddannelseshjælp Ankestyrelsen · Nordisk statsborger skal ligestilles med danske statsborgere ved vurdering af tilknytning til Danmark for ret til kontanthjælp Ankestyrelsen · Ret til kontanthjælp for hjemvendte danske statsborgere fra EU/EØS: Vurdering af tilstrækkelig tilknytning til Danmark Ankestyrelsen · Arbejdstagerstatus efter EU-retten ved ansættelse med løntilskud		11.04.2019 01.01.2020 01.01.2017 01.01.2016 31.12.2011

REFERENCE Lovgrundlag

3 paragraffer

[Aktivloven § 11](#)

stk. 3, 8, 10, 13

[Aktivloven § 16](#)

stk. 2

[Lov om retssikkerhed og
administration på det sociale område
§ 10](#)

MATERIALE Citerede afgørelser

27 afgørelser

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL

8

05.03.2026	Adgang til sociale ydelser for tredjelandsstatsborgere: Ligebehandling og ikke-bidragsspligtige ydelser	C-151/24
21.12.2023	Ret til sociale ydelser for forsørgede familiemedlemmer: Unionsborgeres afledte opholdsret og forbud mod forskelsbehandling	C-488/21
01.08.2022	Rettighed til børnepenge for ikke-erhvervsaktive unionsborgere i de første tre måneder af opholdet	C-411/20
15.07.2021	Unionsborgeres adgang til offentlig sygesikring: Samspillet mellem koordinering af social sikring og retten til ophold	C-535/19
15.07.2021	Unionsborgeres adgang til sociale ydelser ved national opholdsret og beskyttelse af grundlæggende rettigheder under Brexit-overgangsperioden	C-709/20
17.12.2020	Unionsborgeres opholdsret som arbejdssøgende: Kravet om en rimelig frist og bevis for reelle ansættelsesmuligheder	C-710/19
06.10.2020	Ligebehandling af tidligere vandrende arbejdstagere med skolesøgende børn i forhold til sociale ydelser	C-181/19
11.04.2019	Bevarelse af status som arbejdstager efter to ugers beskæftigelse og ret til sociale ydelser	C-483/17

ANKESTYRELSEN · NÆVN / KLAGEINSTANS

19

01.01.2022	Efterregulering af pension og boligstøtte: Forældelse, suspension, erkendelse af gæld og solidarisk hæftelse	50-22
01.01.2020	Ændret praksis for dokumentation og bevisvurdering af opholdskravet (9 ud af 10 år) for kontanthjælp og uddannelseshjælp	32-20
01.01.2019	Kontanthjælp og social begivenhed: Ubrudt forløb ved kortvarig afbrydelse på grund af arbejde eller fængsel	81-19
01.01.2018	Ret til kontanthjælp under forlænget udlandsophold: Krav om øjeblikkelig kontakt til kommunen ved opståede helbredsforhold	36-18
01.01.2018	Sanktion ved afvisning eller ophør af Integrationsgrunduddannelse (IGU) - IGU sidestilles med arbejde	9-18
01.01.2017	Nordisk statsborger skal ligestilles med danske statsborgere ved vurdering af tilknytning til Danmark for ret til kontanthjælp	19-17

01.01.2016	Ret til kontanthjælp for hjemvendte danske statsborgere fra EU/EØS: Vurdering af tilstrækkelig tilknytning til Danmark	103-16
01.01.2013	Nordisk statsborger og ret til kontanthjælp: Ligestilling, men krav om social begivenhed	37-13
01.01.2012	Ret til kontanthjælp under udlandsophold i forbindelse med begravelse – Vurdering af 'ganske særlige forhold'	72-12
31.12.2011	Forældelse af krav om efterbetaling af særlig støtte efter Aktivloven ved tilsidesættelse af vejledningspligt	166-12
31.12.2011	Arbejdstagerstatus efter EU-retten ved ansættelse med løntilskud	38-12
01.01.2011	EU-arbejdstagers ret til kontanthjælp: Kommunen skal anerkende Statsforvaltningens afgørelse om lovligt ophold og arbejdstagerstatus	190-11
01.01.2010	Ingen afledt ret til kontanthjælp for samlevende: Samlever er ikke 'familiemedlem' efter EU-reglerne	6-10
01.01.2009	Kontanthjælp under ophold i udlandet: Ganske særlige forhold for ældre, ikke-arbejdsmarkedsparete borgere	182-09
01.01.2009	Studerendes ret til kontanthjælp efter ophold i andet EU-land: Betydningen af arbejdstagerstatus og fysisk ophold	207-09
01.01.2009	Ret til fleksjob for arbejdstager med bopæl i et andet EU-land (grænsearbejder)	22-09
01.01.2008	Ret til kontanthjælp under kortvarigt udlandsophold: Krav om aktuel lægelig dokumentation ved besøg hos syg pårørende	A-14-08
01.01.2008	Børnebidrag: Ingen ret til forskudsvis udbetaling i EU, når bidragspligtig forælder modtager kontanthjælp i Danmark	B-2-08
01.01.2000	Krav til dokumentation for særligt børnetilskud, når dokumentation ikke kan fremskaffes grundet forhold i hjemlandet	B-2-00